

250 LET OSADY VLKANOVA

Anno 1767, novus pagus nunc Vlkanow dictus aedificatus est..., roku 1767 založena jest nová ves, nyní zvaná Vlkanov. Tak začíná stručný zápis tehdejšího miletínského faráře Ignáce Dominika Baudische na straně 349 farní pamětní knihy. Jelikož písemnosti vrchnostenského archivu miletínského panství z té doby se nedochovaly a vlkanovská gruntovní kniha byla založena až v roce 1780, je toto pravděpodobně nejstarší zmínka o založení osady, která slaví v letošním roce 250 let své existence.

Onoho roku se nový majitel miletínského panství Josef Jan Sosnovec, svobodný pán z Vlkanova, rozhodl povznést prodělečné hospodářství tím, že rozdělí svůj poplužní dvůr Tetín na menší grunty a ty pronajme svým poddaným. Začal na stráni jihozápadně od Vidoně, kde bylo dle jeho příkazu vymezeno deset nových selských usedlostí. V následujícím roce zde usadil deset nájemců, tzv. familiantů, kteří byli od té chvíle zproštěni robotních povinností, hospodařili na pronajatých gruntech a z nich pouze odváděli pravidelný plat. Podle gruntovní knihy byli těmi

prvními deseti vlkanovskými familianty Jakub Hlavatý, Jan Kupka, Jan Nejedlý, Josef Krupka, Matěj Vitoch, Josef Marek, Jan Rachota, Jan Haman, Jiřík Rachota a Josef Hlavatý. Postavili zde nové chalupy, přivedli své rodiny a 22. listopadu 1768 byli pokřtěni první dva vlkanovští rodáci, synové dvou posledně jmenovaných chalupníků. Z dalších částí rozděleného tetínského dvora vznikl o něco později dnešní Tetín, v roce 1790 měly obě vsi dohromady již 23 číslovaných domů.

Již v nejstarších pramenech je osada zvána Vlkanov (nářečně též „Velkanov“), někdy s upřesněním, že se jedná o novou ves nad Vidoní. Tuto podobu místního názvu najdeme rovněž v nápise na podstavci sochy sv. Venantia z Camerina, v Čechách téměř neznámého italského mučedníka, kterou zde v roce 1768 nechal vztyčit zakladatel osady. Nápis zní:

zpředu

JosephVs SossnoWetz Liber baro De WLkanoWa ereXIt et ConserVat VtrVMqVe

[Josef Sosnovec, svobodný pán z Vlkanova, vztyčil a udržuje oboje]

vzadu

NoVVs Iste pagVs noMIne WLkanoW ab antIqVa ProspIa et ProgenIe WLkanIana beato VenantIo DICatVs
[Tato nová ves jménem Vlkanov od starobylého rodu a rodiny Vlkanovské blahoslavenému Venantiovi věnována]

V obou nápisech je vložen chronogram 1768.

Ve třicátých letech 19. století se již používal také zlidovělý název Vlkanka, později též Zvlkanka nebo Zvlkánka. V roce 1830 měl Vlkanov 62 obyvatel, v roce 1877 65, spolu s Tetínem pak přes 300. V polovině 19. století se stal součástí nově zřízené katastrální obce Tetín. K deseti vlkanovským chalupám přibyla v roce 1912 jedenáctá a později ještě další, ale to už je jiný příběh.

Prameny a literatura:

Státní okresní archiv Jičín, fond Farní úřad Miletín, *Pamětní kniha – Liber Memorabilium 1752 – 1836*, inv. č. 1, kn. 1, s. 349.
Státní oblastní archiv v Zámrsku, fond Okresní soud Hořice – Velkostatek Miletín, *Kniha purkrechtní familiantníkův Velkanovkejš, Tetinskejch a Jahodenských*. 1781 – 1880, inv. č. 156, kn. 133.
Státní oblastní archiv v Zámrsku, Sběrka matrik Východočeského kraje, Farní úřad římskokatolické církve Miletín, sign. 101-06, matrika NO, farnost 1743 - 1781, pag. 173v.

HORÁK, Josef: *Topografický popis všech osad hejtmantví kralohradeckého*. Hradec Králové 1877, s. 99
JANDERA, Josef Ladislav: *Uiber Miletin in Böhmen; ein topographischhistorischer Versuch*. Prag 1830, s. 120.
SCHALLER, Jaroslav: *Topographie des Königreichs Böhmen. Bidschower Kreis*. Prag und Wien 1790, s. 145

Vlkanov na indikační skice stabilního katastru, 1841
(Národní archiv, www.archivnimapy.cz/uk/cz)

Socha sv. Venantia v roce 2003

Mgr. Jan Hlavatý